

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI

KÜTÜPHANELERDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK OKURYAZARLIĞI

2. ULUSLARARASI
KÜTÜPHANE VE
TEKNOLOJİ
FESTİVALI

SERAP FİDANCI / KÜTÜPHANECİ / KÜTÜPHANELER VE YAYIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ / DIŞ İLİŞKİLER BİRİMİ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK OKURYAZARLIĞI

GİRİŞ/PROBLEM CÜMLESİ:

- Sürdürülebilirlik okuryazarlığı, bireylerin çevresel, ekonomik ve sosyal bilinçle hareket edebilme becerisini kapsayan bir kavramdır (Stibbe, 2009).
- Kütüphaneler, bilgi okuryazarlığı gibi yeni nesil okuryazarlık türleriyle sürdürülebilirlik okuryazarlığını nasıl destekleyebilir?
- Toplumda sürdürülebilir farkındalığın artırılması için kütüphaneler nasıl bir rol üstlenebilir?

Amaç/Yöntem:

- Kütüphanelerin sürdürülebilirlik okuryazarlığını destekleme potansiyelini ortaya koymak.
- Sürdürülebilirlik okuryazarlığının bileşenlerini ve önemini vurgulamak.
- Kuramsal çerçeve: Sürdürülebilirlik okuryazarlığı literatürü taranmıştır.
- Uygulama örnekleri: Kütüphanelerin sürdürülebilirlik okuryazarlığına katkı sağlayabileceği alanlar incelenmiştir.
- Analiz çerçevesi: El Ansari ve Stibbe (2009) tarafından tanımlanan sürdürülebilirlik okuryazarlığı kriterlerine dayanarak değerlendirme yapılmıştır.

ÇEVRESEL FARKINDALIK

ELEŞTİREL DÜŞÜNME

YAŞAM BOYU ÖĞRENME

TOPLUMSAL VE EKONOMİK
SORUMLULUK

UYGULAMAYA DÖKME

KÜTÜPHANELERİN ROLÜ

Kütüphaneler: Ekosistem Temelli Sürdürülebilirlik Okuryazarlığının Merkezi

- Sürdürülebilirlik okuryazarlığı, sadece çevre bilinci değil, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliği de kapsar (Diamond ve Irwin, 2013).
- Kütüphaneler, sürdürülebilir bilgi sistemleri kurarak bireylerin bu alandaki yetkinliklerini geliştirmeye destek olabilir (Hauke, 2017).
- Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ile uyumlu eğitim programları, kütüphanelerde sürdürülebilirlik okuryazarlığını güçlendirebilir (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye, 2024).
- Kütüphaneler, STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) odaklı atölyeler ve sürdürülebilir üretim projeleriyle bu süreci destekleyebilir (Schmind, 2017).
- Bilgi okuryazarlığı ile sürdürülebilirlik okuryazarlığı birleştirildiğinde bireyler daha bilinçli ve sürdürülebilir kararlar alabilir (Gedvilaitė ve diğerleri, 2022).

Örnek:

Russell County Halk Kütüphanesi (RCPL)
Kentucky, ABD

RCPL, elektrik ihtiyacının %60-70'ini karşılamak üzere güneş enerjisi sistemi kurarak sürdürülebilirlik alanında önemli bir adım atmıştır. Bu girişim, kütüphanenin çevresel etkisini azaltmış ve topluma yenilenebilir enerji konusunda farkındalık kazandırmıştır. Ayrıca, kütüphane bu projeye yerel topluluğa ilham vererek diğer kurumların da benzer sürdürülebilirlik adımları atmasına öncülük etmiştir.

KAYNAKÇA:
Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye. (2024). 21.11.2024 tarihinde <https://www.undp.org/tr/turkiye/projects/surdurulebilir-kalkinma-amaclari-yatirim-inisiyatifli-adresinden-erisildi>.
Diamond, S. ve Irwin, B. (2013). Using e-learning for student sustainability literacy: Framework and review. *Int. J. Sustain. High Education*, 14, 338-348.
El Ansari, W. ve Stibbe, A. (2009). Public health and the environment: What skills for sustainability literacy – And why?. *Sustainability*, 1, 425-440.
Gedvilaitė, D., Gudaitis, T., Lapinskiene, G., Brazaitis, J., Zizys, J. ve Podviezko, A. (2022). Sustainability literacy and financial literacy of young people in the Baltic States. *Sustainability*, 14, 2-16.
Hauke, P. (2017). From information literacy to green literacy: Training librarians as trainers for sustainability literacy. *International Journal of Early Childhood*, 49, 165-179.
Schmind, C. (2017). Thrown together: Incorporating place and sustainability into early literacy education. *International Journal of Early Childhood*, 49, 165-179.
Stibbe, A. (Ed.). (2009). *The handbook of sustainability literacy: Skills for a changing world*. Bloomsbury Publishing.

